

Bjurstrøms billige B-lag

Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm jobber for å lose pensjonsreformene igjennom. Nå skal alle kunne gå av når de vil og tjene så mye de vil, samtidig som samfunnet sparer en masse penger. Det er for godt til å være sant, og det er da heller ikke sant. Derfor er det trist når NRK Dagsrevyen lar seg bruke til kampanjejournalistikk for regjeringen.

I Klassekampen 4.april skrev Bjurstrøm noe som burde fått både NRK journalister og andre til å sperre øynene opp. Hun presenterte prinsippene bak regjeringens sosialpolitikk. Hun kalte det riktignok fattigdomsbekjempelse, det gamle ordet for sosialpolitikk:

- Det første (prinsippet) er at de økonomiske stønadene personen mottar skal være lavere enn de laveste lønningene i arbeidsmarkedet. Dette betyr ikke at vi tror at folk velger å være fattig om stønadene økes. Det betyr at summen av trygder ikke må virke slik at folk får dårligere råd av å ta seg arbeid.

De som har studert sosialpolitisk historie vil kjenne igjen den første setningen hennes. Den står i en rapport som kom ut i England i 1834, fra Royal Commission for Inquiring into the Administration and Practical Operation of the Poor Laws. De trakk opp linjene for borgerskapets håndtering av arbeiderklassens fattigdom, en klassisk liberalistisk sosialpolitikk. Sitatet nedenfor fra denne rapporten er nesten ordrett det samme som det Bjurstrøm kalte sitt første prinsipp:

-Den første og viktigste av alle betingelser (...) er at den understøttedes stilling (...) ikke skal være så attraktiv som stillingen til den uavhengige arbeider av den laveste klasse.

Historikerne kaller det "prinsippet om lavere attraktivitet", varemerket for liberalistisk sosialpolitikk. I England ble tvangsarbeidshusene det viktigste instrumentet for å sette dette prinsippet for fattigdomsbekjempelse ut i livet. Arbeidshusene, alternativet til vanlig arbeid, måtte gjøres så skremmende at de fattige godtok hva det skulle være av jobber for å slippe unna. Englands overklasse på tidlig 1800-tall mente at de fattige var grådige og arbeidssky, og derfor måtte tvinges til å arbeide for de lønningene borgerskapet (arbeidsmarkedet) mente var passende. Tvang var viktig for å holde lønningene nede.

Det er litt av en gåte hvordan Bjurstrøm har funnet fram til dette prinsippet. Hun distanserer seg riktignok litt fra forfedrene. Hun er jo slett ikke den som tror at noen "velger å være fattige". Hun vil bare ikke at eldre og uføre med trygd skal gå på en økonomisk smell når de tar arbeid. Derfor vil hun omtentksomt nok kutte i trygdene.

Europeisk og norsk sosialpolitikk siden 1990-tallet er nyliberalistisk sosialpolitikk. Fagbevegelsen i Norge har riktignok klart å holde mer igjen enn i andre land. Sykelønna har til og med NHO vært med på å forsvare. Mange av oss har pekt på likheten mellom liberalistisk sosialpolitikk på 1800-tallet, og det som i dag kalles arbeidslinja. Men at Bjurstrøm til de grader skulle gi oss rett i sammenlikningen, er nesten utrolig.

Prinsippet om lavere attraktivitet preger de store pensjonsreformene. Alderspensionsreformen, avblåsningen av avtalefestet tidligpensjon (AFP) i privat sektor og kuttene i uføres alderspensjon som er planlagt, rammer først og fremst dem som har tyngst arbeid og dårligst helse. Det er mulighetene

for førtidspensjonering som blir dårligere. De som trenger det mest, får ikke lenger råd til å trekke seg fra arbeidsmarkedet før de er 67. De tvinges til å stå til rådighet som "arbeidskraftstilbud" på nederste hylle noen år til. Om de ikke får jobb, sørges det i alle fall for at de vil koste mindre på trygdebudsjettet.

Fagforeningene i offentlig sektor klarte å bremse rasingen av førtidspensjonen for medlemmene, og har foreløpig beholdt ordningen med en pensjon på minst 66 % av sluttlønnen. Siden det skjedde, har NRK gjentatte ganger fortalt en ganske merkelig historie om nettopp offentlig pensjon, nå sist i Dagsrevyen 20.juni. Ifølge NRK har fagforeningene i offentlig sektor ødelagt for medlemmene. Fagforeningene som fortsatt sloss for retten til en anstendig førtidspensjon er ubegripelig dumme. De nekter sine medlemmer å vasse i penger i en herlig, yrkesaktiv alderdom. Svinedyrt for skattebetalere og barnebarn blir det visst også om fagforeningene får det som de vil.

Slik videreformidler NRK Dagsrevyen ukritisk regjeringens media utspill som skal forberede omkampen om pensjonen i offentlig sektor, og som allerede har gjort noen forbundsledere usikre. Nå sist presenterte de oss for en frisk eldre dame som angivelig takket være sin dumme fagforening ikke får tjene like mye etter pensjonsalder som jevnaldrende i privat sektor. De glemmer at denne damen er ganske sjelden og ganske heldig. Halvparten av alle yrkesaktive kvinner blir i dag uførepensjonert før de når 67 år. I offentlig helse- og omsorgssektor er andelen enda høyere. Og hvis man jobber i staten, er det normalt at man blir sagt opp ved 70 års alder. Man blir ikke tilbudt fortsatt arbeid.

Damen som ble intervjuet i Dagsrevyen må rette kritikken mot regjeringen, ikke mot fagforeningen. Regjeringen kunne selvsagt latt henne få de samme betingelsene som hennes få jevnaldrende yrkesaktive i privat sektor. Fagforeningene i offentlig sektor måtte prioritere å forsvare en anstendig pensjon for det store flertallet som har nok med å holde til pensjonsalder. Jeg tror de fleste eldre, friske, yrkesaktive kvinner og menn forstår fagforeningenes prioritering. Hvis de ikke lar seg forvirre av Dagsrevyen.

At pensjonsreformen er styrt av prinsippet om lavere attraktivitet, betyr dårligere vilkår for alle som trenger en eller annen form for førtidspensjon. De skal bindes til arbeidsmarkedet ved at trygdeytelsene utenfor arbeidsmarkedet blir dårligere enn den dårligste lønna noen vil betale dem. Med Bjurstrøms ord: "lavere enn de laveste lønnene i arbeidsmarkedet". Vi får et B-lag av billig, men lite etterspurt arbeidskraft - og flere fattige pensjonister.

Ebba Wergeland